

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 182/2011-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. júna 2011 predbežne prerokoval sťažnosť D. D., P., zastúpeného advokátom JUDr. F. K., P., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 12 Co 2/2011-90 z 24. februára 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť D. D. o d m i e t a pre nedostatok právomoci.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. mája 2011 doručená sťažnosť D. D., P. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. F. K., P., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 12 Co 2/2011-90 z 24. februára 2011 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z k nej pripojených príloh vyplýva:

„Sťažovateľ sa... návrhom zo... domáhal voči odporcovi... zaplataenia ... 8.931,52 Eur s 8,5 % úrokom z omeškania ročne od 18. 9. 2007 do zaplataenia... návrh... odôvodnil tým, že U... 20. 5. 2003 uzavrela s odporcom ako dlžníkom zmluvu o úvere... na základe ktorej poskytla dlžníkovi... sumu 8.431,26 Eur...

Navrhovateľ pri poskytnutí ... úveru na... ručiteľskej listine... veriteľovi vyhlásil, že ak dlžník nesplní voči veriteľovi svoj splatný záväzok, ručiteľ uspokojí veriteľa a splní zabezpečený záväzok v celom rozsahu.

Kedže dlžník nesplnil povinnosti vyplývajúce mu z úverovej zmluvy... sťažovateľ ako ručiteľ... splnil veriteľovi v jednotlivých splátkach v celkovej výške 8.931,52 Eur...

Posledná splátka...bola uskutočnená...17. 9. 2007.

Okresný súd v Prešove na základe návrhu sťažovateľa... vydal platobný rozkaz..., ktorým návrhu navrhovateľa v plnom rozsahu vyhovel.

Proti tomuto platobnému rozkazu odporca podal... odpor, v ktorom vzniesol námietku premlčania plnenia jednotlivých splátok.

Okresný súd... 24. 11. 2010 vyhlásil rozsudok, v ktorom zaviazal odporcu zaplatiť navrhovateľovi istinu 2.624,68 Eur s 8,5 % úrokom z omeškania ročne za obdobie od 18. 9. 2007 do zaplataenia, v prevyšujúcej časti návrh zamietol s tým, že o trovách konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

Proti rozsudku... sťažovateľ podal... odvolanie, v ktorom sa domáhal zmeny výroku napadnutého rozsudku v prevyšujúcej časti, v ktorej bol jeho návrh zamietnutý, ako aj náhrady trov konania.

Krajský súd... rozsudkom sp. zn. 12Co 2/2011-90 zo dňa 24. 2. 2011... potvrdil rozsudok súdu I. stupňa v jeho napadnutej časti, t. j. vo výroku o zamietnutí návrhu v prevyšujúcej časti.“

Podľa sťažovateľa „Právne závery, ako aj samotné odôvodnenie rozsudku Krajského súdu... právne neobstoja, sú nesprávne a nezákonné, sú založené na neopodstatnenej právnej konštrukcii, ktorá nemá oporu v platnom právnom poriadku na území Slovenskej republiky.

Aj napriek tomu, že zo samotnej ručiteľskej listiny uzavretej medzi veriteľom U. a. s., Filiálka P. a sťažovateľom ako ručiteľom z bodu 11 jednoznačne vyplýva, že záväzky z tohto vyhlásenia sa spravujú ustanoveniami Obchodného zákonníka o ručení, všeobecné súdy v prejednávanej veci vec právne neposudzovali podľa Obchodného zákonníka, ale naopak, podľa Občianskeho zákonníka, čo je neprípustné a nezákonné.“

Sťažovateľ sa domnieva, že «... obidva všeobecné súdy nepostupovali v súlade so zásadou „iura novit curia“ a právne vzťahy medzi účastníkmi posudzovali podľa nesprávnej právnej normy a právneho predpisu, čím zásadne popreli účel a význam príslušných ustanovení Obchodného zákonníka, v dôsledku čoho je preto napadnuté rozhodnutie z tohto dôvodu arbitrárne.

Aj nedostatok odôvodnenia rozsudkov všeobecných súdov je potrebné považovať za prejav arbitrárnosti rozsudku, čo znamená zároveň porušenie čl. 46 ods. 2 Ústavy SR.»

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo D. D. podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR rozsudkom Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 12Co 2/2011-90 zo dňa 24. 2. 2011 porušené bolo.

2. Rozsudok Krajského súdu Prešov sp. zn. 12Co 2/2011-90 zo dňa 24. 2. 2011 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. D. D. priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 3.000 Eur (slovom: tritisíc eur), ktoré je Krajský súd v Prešove povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Krajský súd v Prešove je povinný uhradiť trovy konania D. D., ktoré je povinný zaplatiť právnemu zástupcovi sťažovateľa... vo výške 314,18 Eur do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších

predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Vychádzajúc z čl. 127 ods. 1, ako aj ďalších súvisiacich ustanovení ústavy možno konštatovať, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané.

Z argumentácie sťažovateľa vyplýva, že porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že krajský súd vec nesprávne právne posúdil, keď právne vzťahy vzniknuté z úverovej zmluvy a ručiteľskej listiny medzi sťažovateľom a odporcom posúdil nie podľa Obchodného zákonníka, ale podľa Občianskeho zákonníka.

Ústavný súd si v rámci predbežného prerokovania sťažnosti zabezpečil odvolanie, ktoré proti rozsudku Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 28 C 63/2010 z 24. novembra 2010 podal sťažovateľ.

Dôvody odvolania sú v stručnosti správne zhrnuté v napadnutom rozsudku krajského súdu takto: „*Proti rozsudku okresného súdu podal odvolanie právny zástupca navrhovateľa. Žiadal rozhodnutie zmeniť, a to v časti, kde časť návrhu bola zamietnutá, a zaviazat odporcu k náhrade trov konania. Súd svoje rozhodnutie oprel o ustanovenie § 550 a § 103 Občianskeho zákonníka. Použitie § 550 je správne. Navrhovateľ nesúhlasí s nepriznaním časti nároku z dôvodu vznesenej námietky premlčania. Ak ručiteľ dlh splnil, prechádzajú na neho práva zo zákona, a to všetky práva veriteľa tzv. zákonnou cestou. Vzniká pohľadávka voči dlžníkovi v rozsahu toho, čo ručiteľ veriteľovi plnil. Takejto náhrady sa nemôže ručiteľ domáhať až dodatočne, teda ani predtým, než sám plnil. Splatnosť pohľadávky ručiteľa voči dlžníkovi nie je stanovená. Pokiaľ nedošlo k dohode, je veriteľ povinný plniť prvého dňa po tom, kedy ho ručiteľ k plneniu vyzval (§ 563 Občianskeho zákonníka). Pokiaľ sa to nesplní, dostáva sa nasledujúceho dňa do premlčania.*

Podľa § 563 Občianskeho zákonníka, ak čas splnenia nie je dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal.

Odporca na pojednávaní dňa 3. 11. 2010 uviedol, že navrhovateľ mu neoznámil, kedy sa v celosti za neho ako dlžníka plnil dlh voči veriteľovi. Ak sa tak nestalo, splatnosť pohľadávky ručiteľa voči dlžníkovi nie je určená. Prichádza do úvahy výzva ručiteľa dlžníkovi, aby plnil. Súd pri rozhodovaní o vznesenej námietke premlčania použil ustanovenie § 103 Občianskeho zákonníka, pričom toto upravuje inú problematiku, ako má na mysli ustanovenie § 565 Občianskeho zákonníka, a nie ako je to správne v § 550 Občianskeho zákonníka. Premlčacia doba je trojročná. Plyní odo dňa, kedy sa mohlo vykonať právo prvýkrát. Zročnosť dlhu, kedy ručiteľ plnil za odporcu, nastala až po tom, keď ručiteľ uspokojil pohľadávku veriteľa ako celok (nie od jednotlivých splátok). Od tej doby začína bežať premlčacia trojročná lehota podľa § 101 Občianskeho zákonníka, a nie podľa § 103, ako to ustálil súd prvého stupňa.“

Z obsahu odvolania je zrejmé, že sťažovateľ nenamieta skutočnosti, ktoré sú predmetom jeho sťažnosti, naopak, súhlasí s názorom okresného súdu, že otázku premlčania sporného nároku je potrebné posudzovať podľa ustanovení Občianskeho zákonníka, a nie podľa Obchodného zákonníka, tak ako to namieta v sťažnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy a § 49 zákona o ústavnom súde ústavný súd poskytuje ochranu základnému právu vyplývajúcejmu z ústavy iba vtedy, ak o tejto ochrane nerozhoduje iný súd. Iný súd však musí mať na poskytnutie takej ochrany (ochranou nie je úspech v konaní pred takým súdom) podnet predpísaný zákonnou úpravou konania pred ním, v tomto prípade to bolo odvolanie.

Ústavný súd pripomína, že krajský súd konal o odvolaní v takom druhu občianskeho súdneho konania, v ktorom zodpovednosť za výsledok spočíva predovšetkým na účastníkoch konania, ktorí sú povinní tvrdiť a dokazovať opodstatnenosť uplatneného nároku na súdnu ochranu. Ide o zásadu, ktorá sa v občianskom súdnom konaní v súčasnosti zdôrazňuje, a to zásada „vigilantibus iura“ („každý nech si stráži svoje práva“), z ktorej okrem iného vyplýva priama závislosť ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov konania od ich súčinnosti.

Ak sťažovateľ neuplatnil v konaní pred všeobecnými súdmi dôvody odvolania, ktoré uvádza v sťažnosti doručenej ústavnému súdu, nesplnil základný ústavný predpoklad, aby bola založená právomoc ústavného súdu na prerokovanie jeho sťažnosti.

Na tomto základe ústavný súd po predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 uvedeného zákona pre nedostatok svojej právomoci. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júna 2011